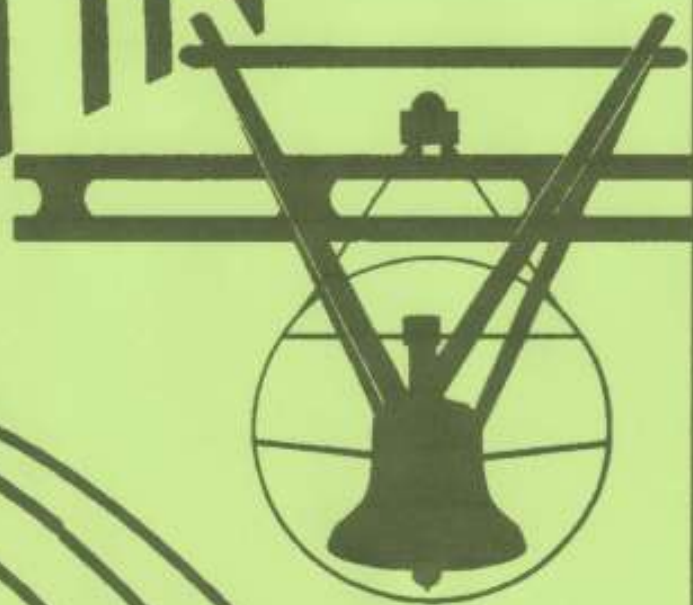

BULLETTIN

De Regenboog

Jaargang 44 nr. 1
feb. - mrt. 2017

van de samenwerkende kerken in de Merenwijk
Leiden

Inhoudsopgave

<i>Visie</i>	1
<i>Redactioneel</i>	1
<i>Bijdrage van de Raad van Kerken aan de discussie over "Voltooid Leven"</i>	2
<i>Medeleven</i>	4
<i>Wekelijkse bloemengroet</i>	4
<i>Bij de vieringen</i>	5
<i>Gastvoorgangers</i>	5
<i>Hans Snoek, onze nieuwe vaste gastpredikant, stelt zich voor</i>	5
<i>Gesprek op Zondag over gebed</i>	6
<i>In memoriam Rien de Jonge</i>	6
<i>Uit de AKM...</i>	7
<i>De AKM en de centen</i>	8
<i>'Van Conflict naar Gemeenschap'</i>	9
<i>Bijeenkomsten jongerengroepen</i>	9
<i>Film in de Regenboog</i>	10
<i>Leesgroep Tomas Halik</i>	10
<i>Bijbel en Beeld</i>	10
<i>Poëziemiddag: Puur natuur</i>	11
<i>Bezoek andere kerken</i>	11
<i>Kom aan Tafel! Herhaalde oproep</i>	11
<i>Aanbod Stanislasteam Ignatiaanse Spiritualiteit</i>	12
<i>Werkgroep Diaconie in actie ten bate van het werk van Reina Wessels-ten Bruggenkate</i>	12
<i>Verrassing.....</i>	13
<i>Wereldgebedsdag, vrijdag 3 maart 2017</i>	15
<i>Is ons orgel vals gestemd?</i>	15
<i>Het is winter</i>	16
<i>Agenda</i>	17
<i>Winterkleurplaat</i>	18

Visie

De Regenboog is een oecumenische geloofsgemeenschap voor denkers en doeners, voor iedereen die inspiratie en verbinding zoekt.

Vanuit verschillende tradities delen en vieren wij de liefde van Christus, zo kleurrijk als de regenboog.

In De Regenboog ben je welkom met je eigen verhaal en achtergrond.

In de voetsporen van Jezus willen wij verantwoordelijk leven met oog voor elkaar, mensen in de buurt en de wereld om ons heen

.Redactioneel

Het eerste Bulletin van 2017 opent, refererend aan het onlangs gehouden Gesprek op Zondag, met een bijdrage van de Raad van Kerken aan de discussie over 'Voltooid Leven'.

Wie aanwezig was bij de nieuwjaarsreceptie op 8 januari, heeft al kunnen horen dat er een vaste gastvoorganger gevonden is. Hij stelt zich in dit Bulletin aan u voor. De punten die Piet Pouw tijdens zijn nieuwjaarsrede noemde, zet hij in 'Uit de AKM...' nogmaals voor u uiteen. Eind 2016 overleed Prof. De Jonge. Ds. Inge Smidt schreef zijn In Memoriam.

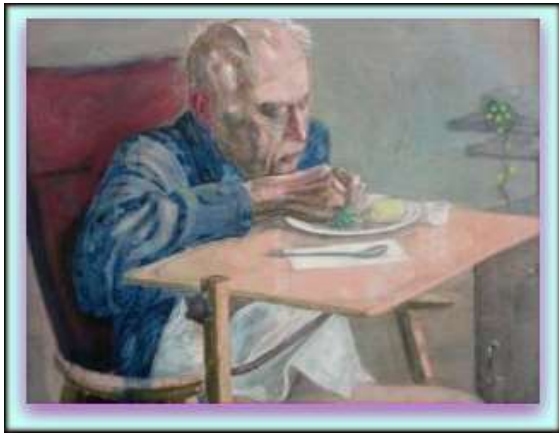
De komende tijd kunt u deelnemen aan diverse activiteiten. U kunt een avond over de Reformatie bijwonen, die onder leiding staat van de bisschop. Ook zijn er onder meer lees- en filmavonden, een Gesprek op Zondag, bijeenkomsten voor jongeren en u kunt een bezoek aan een andere kerk brengen. De uitnodiging voor deelname aan Kom aan Tafel, wordt in dit Bulletin herhaald.

Na informatie over een actie voor het goede doel, een update van Astrid Delleman en een uitnodiging voor deelname aan de Wereldgebedsdag, sluit Frank dit nummer af met een column die een nogal raadselachtig einde kent.

De redactie

Bijdrage van de Raad van Kerken aan de discussie over “Voltooid Leven”

Eind vorig jaar heeft minister Schippers haar rapport 'Voltooid Leven' naar buiten gebracht. In een reactie aan alle fracties in de Tweede Kamer heeft de Raad van Kerken gewezen op de ervaringen in de kerken met het onderwerp “Voltooid Leven”. In de brief stelt men vast dat minister Schippers tot nu toe weinig gebruik maakt van de deskundigheid die in de kerken is te vinden. 'In de opsommingen die de minister tot nu toe van het vervolgtraject heeft gegeven, blijkt dat zij het kerkelijke referentiekader nog onvoldoende in beeld heeft', aldus de brief. Dat is merkwaardig, omdat de kerken veel ervaring hebben met de vragen die spelen en bij de Raad is er een speciale kerngroep voor het thema waar Schippers aan wil werken. Hieronder volgt de complete tekst van de brief die aan de fracties in de Tweede Kamer is verstuurd.

Geachte heer/mevrouw,

Aansluitend bij het debat in de Tweede Kamer over het vrijwillig gekozen levenseinde, waar sprake is van 'voltooid leven', willen we als kerken ons tot u richten. Minister Schippers heeft groen licht gekregen van de meerderheid van de Tweede Kamer om te werken aan een voorstel voor een wet die hulp bij zelfdoding onder voorwaarden wettelijk mogelijk maakt.

De kerken hebben hier grote zorgen over. Zorgen die wij herkennen in de inbreng van sommige partijen in het debat in de Tweede Kamer.

De discussie over hulp bij zelfdoding en 'voltooid leven' is nog volop gaande, ook in de medische sector, onder ethici, onder geestelijk

verzorgers en in de kerken. De ontwikkelingen in deze discussie zult u met het oog op het vervolgdebat in de Tweede Kamer, wanneer er een wetsvoorstel bij u is ingediend, ongetwijfeld willen volgen. We zouden het zorgelijk vinden als het kabinet en de overheid in bredere zin bij het doordenken van de vervolgvragen de ervaring van de kerkelijke tradities, waar een groot deel van de Nederlandse bevolking zich toe rekent, buiten beschouwing laten. In de opsommingen die de minister tot nu toe van het vervolgtraject heeft gegeven, blijkt dat zij het kerkelijke referentiekader nog onvoldoende in beeld heeft. Graag vragen wij u er bij de minister op aan te dringen ook de ervaringen en opvattingen van de kerken in beeld te houden.

Wij willen in deze brief onze grote zorgen naar aanleiding van het debat in de Tweede Kamer hier nog eens in enkele punten verwoorden en geven vervolgens aan hoe binnen de Raad van Kerken dit onderwerp aan de orde is. Wij nodigen u van harte uit de inzichten en de ervaringen van de kerken in Nederland tot u te nemen en mee te laten klinken in het verdere debat.

Onze zorgen

Waardigheid van de mens

De waardigheid van de mens wordt door u gerelateerd aan de eigen beslissing, wij zouden evenwel willen pleiten voor een benadering waarbij waardigheid intrinsiek aan het menszijn verbonden is en niet afhankelijk is van ziekte, gezondheid of kwaliteit van leven. Aan dit punt, de eerbied voor de waardigheid van ieder mens, naar christelijk besef gegeven met het schepsel Gods zijn van elk mens, moet meer recht gedaan worden dan tot nu toe in de discussie gebeurt. Het is van fundamenteel belang dat de waarde van een mensenleven niet afhankelijk wordt gemaakt van gezondheid, levensverwachting, of opvattingen over de kwaliteit van leven.

Vrijheid in verbondenheid

U hebt in de Kamer gewezen op de waarde van de vrije individuele zelfbeschikking. In de visie van de kerken is vrijheid een groot goed, maar

dat is altijd vrijheid zoals de vrijheid een mens gegeven is: in verbondenheid met en in verantwoordelijkheid voor anderen.

De benadering uitsluitend vanuit het perspectief van de zelfbeschikking is eenzijdig en theoretisch. De waarde van de vrijheid is altijd verbonden met de sociale waarden van 'elkaar zijn toevertrouwd als mens' en 'leven in relatie tot elkaar', 'in verantwoording aan elkaar' en - naar onze overtuiging - met de religieuze waarde van de verbondenheid met onze Schepper. Wij hebben met elkaar de opdracht om samen een lang leven op een zinvolle wijze te kunnen leven, ook met de beperkingen die nu eenmaal min of meer altijd met het bestaan mee gegeven worden.

Gevoelens van onveiligheid

De commissie Schnabel heeft onlangs geconstateerd dat op dit terrein nieuwe wetgeving een verkeerd signaal kan geven. Het idee van regelgeving roept associaties op van vanzelfsprekendheid en geeft druk op mensen die als oudere of zieke te maken krijgen met beperkingen. Het kan leiden tot gevoelens van onveiligheid, en dringt hun de idee op dat zij 'overbodig' of 'nutteloos' zijn, 'klaar met leven' en mogelijk tot last voor anderen. Iedere zelfdoding heeft een effect op anderen. De verheerlijking van het zelfgekozen levenseinde kan leiden tot een grote druk op anderen. De vraag is ook welk effect het heeft op nabestaanden.

Sociale inspanningen nodig

De kerken zien een belangrijk gevaar in de benadering die naar voren komt in de plannen van de regering. Het hanteren van het begrip 'voltooid leven' kan in de praktijk een uiting zijn van het niet onder ogen zien van een tekort aan veiligheid, het gebrek aan ondersteuning of het scheppen van sociale verbindingen. De Raad vraagt de overheid daarom om eerst en vooral het leven te behoeden. Tot die taak van de overheid behoort naar het inzicht van de Raad ook het (doen) wegnemen van psychosociale en maatschappelijke druk op

ouderen. De Raad van Kerken acht het van het grootste belang dat de overheid en de samenleving zich beide inspannen om de mogelijkheden tot maatschappelijke participatie en de mogelijkheden tot sociale verbinding van ouderen te optimaliseren. Daartoe is nodig dat er nieuwe wegen worden gezocht om eenzaamheid en chronisch lijden van ouderen te verzachten. De ideeën van de regering zijn de uitdrukking van precies het tegendeel van deze inspanning. Het drukt defaitisme uit ten opzichte van de plaats en bijdrage van ouderen aan de samenleving.

Barmhartigheid

De Raad van Kerken protesteert tegen het feit dat het kabinet voor hulp bij zelfdoding het begrip 'barmhartigheid' gebruikt.

Barmhartigheid is in de christelijke traditie, evenals in de islam en andere religieuze tradities, een dierbaar woord, dat aangeeft dat

de mens ertoe geroepen is om oog te hebben voor wie buiten de boot dreigen te vallen, voor wie lijden, voor wie eenzaam zijn of moeten leven met beperkingen, en om hen daadwerkelijk bij te staan. De vraag is hoe het komt dat mensen op een bepaald moment het leven meer als een verplichting dan als een gave ervaren. De wending die in de discussie aan de term 'barmhartigheid' wordt gegeven verhult feitelijk deze meer fundamentele vraag. Laten we werken aan een zorgende en liefdevolle samenleving, waarin we mensen sociaal tegemoet treden, zieken verzorgen, verdrietigen troosten, eenzamen bezoeken en ook de laatste vragen van leven, dood, afscheid en verwachting niet uit de weg gaan. Immers: het is onze gezamenlijke opdracht, overheid en maatschappelijk veld, bestuurders en burgers, barmhartigheid in ware zin gezicht te geven.

Stervensbegeleiding

Het begrip 'stervensbegeleiding' duidt in de christelijke traditie op pastorale hulp aan mensen die door ziekte of ouderdom zich moeten voorbereiden op de naderende dood. Een vorm van begeleiding die mensen in staat stelt ook aan de allerlaatste fase van hun leven zin te geven en zo tot een afronding van hun leven te kunnen komen, en in vrede te kunnen sterven, waarbij zij soms zelfs de dood, net als het leven, als een gave van God kunnen zien. Vanuit dat perspectief willen de kerken protesteren tegen het gebruik van het woord 'stervensbegeleiding' voor hulp bij zelfdoding, waarbij het sterven niet ontvangen, maar afgedwongen wordt.

Op welke wijze wil de Raad van Kerken bijdragen aan het debat?

De Raad van Kerken houdt zich - in de vorm van een speciale kerngroep - al geruime tijd bezig met de problematiek van de keuzes rond het levenseinde. Insteek voor onze bijdrage aan het debat is niet om gemakkelijke antwoorden te geven, die zijn er naar ons idee niet. Wel zouden we recht willen doen aan de fundamentele waarden die aan de orde zijn op het moment dat je spreekt over voltooid leven en het afscheid van het leven hier. Van onze voortgaande bezinning over dit onderwerp willen wij u graag op de hoogte houden. Het gaat daarbij niet om abstracte beschouwingen; er zijn binnen de kerken veel ervaringen, niet alleen van individuele gelovigen, maar ook van een beroepsgroep, geestelijk verzorgers, pastores, die vanuit de kerken werkt met de groep waarover u in de kamer spreekt. Kerkelijke pastores geven dagelijks invulling aan het besef van zorgvuldige omgang met mensen die kwetsbaar zijn, eenzaam, of ziek. Zij hebben weet van eindigheid en verlangen naar afscheid enerzijds en besef van waardigheid die blijft als kwetsbaarheid toeneemt.

Wij zijn als kerken graag betrokken bij (uw voorbereiding op) de verdere discussies, waarin u voor de moeilijke verantwoordelijkheid staat om verder invulling te geven aan de contouren van het beleid. Wij hopen u met deze brief deelgenoot te hebben gemaakt van onze voornaamste zorgen, en nodigen u uit het perspectief van de kerken te betrekken bij uw werkzaamheden.

U kunt ons bureau als contactadres gebruiken en wij zullen u graag in contact brengen met leden van onze kerngroep dan wel informeren over onze voortgaande bezinning op dit onderwerp. We zien uit naar uw reactie op onze brief

Vriendelijke groet,
voorzitter en algemeen secretaris
Raad van Kerken in Nederland

Bron: www.raadvankerken.nl
(actueel/november 2016)

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores of aan het pastorale meldpunt.

Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in aanmerking komt, als blijk van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Maja van Spaandonk, telefoon: 521 43 59
E-mail: maja.v.spaandonk@live.nl

Bij de vieringen

Zondag 12 februari staat het thema 'gebed' centraal. De viering wordt voorbereid met de leden van 'gesprek op zondag' en zij verzorgen ook het gesprek na de viering. Elders in dit Bulletin vindt u hun inhoudelijke toelichting op dit thema. Op deze zondag hopen we Nino, het zoontje van Jessica Pesik en Remo Rumampuk te mogen dopen. Oorspronkelijk was de bedoeling dat de doop plaats zou vinden op 22 januari, maar de plechtigheid is verschoven naar deze zondag.

Zondag 12 maart staat de lezing van de

Kananeze vrouw op het rooster (Matteüs 15:21-28). Op zondag reminiscere (naar psalm 25: 'gedenk uw barmhartigheid, Heer...') waarin God aangesproken wordt op wie Hij is), spreekt zij Jezus aan op wie Hij is. En ziet zij Jezus ook als wie Hij is. Daarmee verandert haar roep om hulp in een werkelijke ontmoeting.

Ds. Inge Smidt

Gastvoorgangers

In veel vieringen in De Regenboog gaat niet één van de eigen pastores voor. Deze situatie bestaat al een aantal jaren. Aanvankelijk leidde dat tot (te) veel variatie in de vieringen, deels doordat de gastvoorgangers niet bekend waren met de gebruiken in De Regenboog. Hierin is geleidelijk verbetering gekomen doordat gastpredikanten niet langer vieringen met avondmaal verzorgen en leden van de

geloofsgemeenschap geregeld in vieringen voorgaan. Onlangs is ook besloten dat Marianne Hoogervorst vaker zal voorgaan. Omdat vaker voorgaan voor Inge geen mogelijkheid was, zijn we op zoek gegaan naar een predikant die geregeld en in goed overleg met de pastores zou willen voorgaan als gastpredikant in De Regenboog. Dominee Hans Snoek stelt zich zelf hieronder voor. Wij hopen in hem een goede gastvoorganger gevonden te hebben die ook op andere manieren zal bijdragen aan het leven in De Regenboog.

Peterhans van den Broek

Hans Snoek, onze nieuwe vaste gastpredikant, stelt zich voor

Het schijnt belangrijk te zijn om klip en klaar antwoord te kunnen geven op de vraag waar je vandaan komt. Door omstandigheden vind ik het echter lastig om een kernachtig antwoord op die vraag te geven.

Ik ben geboren in Groningen. Op driejarige leeftijd verhuisde ons gezin naar Israël waar mijn vader zich ingespannen heeft om als predikant de dialoog tussen Joden en Christenen te stimuleren. Al met al hebben we elf jaar lang in Tiberias gewoond, waar we een fantastisch uitzicht op het meer hadden. Ik heb er mooie herinneringen aan. Vervolgens hebben we als gezin vier jaar in Genève gewoond. Terug in Nederland besloot ik theologie in Amsterdam te studeren.

Na de studie kregen mijn vrouw en ik de kans om als docent te werken aan de predikantenopleiding van de Baptisten in Nicaragua. Bij terugkeer hoopte ik predikant te worden, maar ik was relatief duur: veel dienstjaren, maar geen gemeente-ervaring. Uiteindelijk werd ik docent Bijbelwetenschappen en wel aan de Christelijke Hogeschool Windesheim.

Toch bleef in de loop der jaren het predikantschap kriebelen. Begin dit jaar kwam ik in contact met het Mobiliteitsbureau van de PKN in Utrecht, waardoor ik attent werd gemaakt op de Regenboog die een vaste gastpredikant zocht. Na een paar goede gesprekken met leden van de kerkenraad en de twee pastores, werd ik gevraagd om een keer voor te gaan in de Regenboog. Vervolgens heeft de kerkenraad aangegeven graag met mij verder te willen gaan.

Komend jaar hoop ik met een zekere regelmaat voor te gaan in de Regenboog, een leerhuis over het Oude Testament te geven en wellicht pastorale bezoeken te doen.

Tot nu toe heb ik de Regenboog ervaren als een klein wonder. De eerste keer dat ik in een dienst was, heb ik onder de koffie deze en gene gevraagd of hij/zij wist wie katholiek dan wel protestant was. Van de zes mensen die ik sprak, was er maar één iemand die benadrukte 'o dat weet ik wel'.

In de afgelopen weken heb ik ervaren dat er veel kan in de Regenboog. Het is allemaal net wat lichtvoetiger en opener dan veel andere gemeenten. Ik verheug me er zeer op om de komende tijd de gemeente beter te leren kennen en samen Kerk te zijn in een wonderlijk gesecculariseerde wereld.

Gesprek op Zondag over gebed

12 februari 2017

Bidden maakt een belangrijk deel uit van onze vieringen. Veel van de woorden van de voorgangers hebben de vorm van een gebed. De liederen die we zingen, zeker de psalmen, hebben vaak het karakter van een gebed.

Buiten de vieringen is het gebed veel minder aanwezig. In de meeste gezinnen is bidden geen vaste gewoonte meer. Er zijn maar weinig organisaties waar bidden tot een dagelijks ritueel hoort. In kloosters, ook in moskeeën, is het dagelijkse leven juist georganiseerd rond het gebed. De toewijding die dat laat zien is voor velen een grote inspiratiebron. Kan die praktijk voor ons nog van betekenis zijn?

Wat is bidden eigenlijk? Is bidden "spreken met God"? En als je bidt, ben je dan zelf aan het woord, of luister je vooral? Is bidden een vragen om de oplossing van je nood? Is het gebed een plek om je hart uit te storten? Of is

het juist een zoeken naar stilte? Is bidden vooral iets wat je samen doet, of bid je liever alleen?

In dit Gesprek op Zondag willen we met elkaar verkennen wat het gebed voor ons betekent, welke plek het heeft in ons dagelijks leven, welke vorm van bidden ieder aanspreekt.

Het Gesprek is van half twaalf tot half één in het stiltecentrum.

Pieter Schrijnen

In memoriam Rien de Jonge

Op maandag 2 januari namen we afscheid van Rien de Jonge. Het was alweer even geleden dat hij elke zondag in de kerk zat en nog langer geleden dat hij met enige regelmaat vooringing in onze diensten. De verhuizing naar Schouwenhove had hem niet verhinderd zondags naar de Regenboog te blijven komen. Vele jaren had hij deze geloofsgemeenschap geholpen door zijn bijdrage aan de theologische begeleidingscommissie, waarin hij – met een aantal anderen – gesprekspartner op niveau was voor bisschoppen en theologen. Jan van Well, Henk Hortensius en alle andere pastores, die de Regenboog geleid en begeleid hebben, konden zich daardoor bezig houden met de meer praktische kanten van het organiseren van- en vorm geven aan de oecumene in de samenwerkende kerken in de Merenwijk. Vele jaren ook had hij deze geloofsgemeenschap opgebouwd door zijn inspirerende en diep

gravende leerhuizen Nieuwe Testament, samen met Piet Dirksen die datzelfde voor het Oude Testament deed. Ook bij 'gesprek op zondag' was hij jaren betrokken. Hij droeg aan de groep bij met zijn enorme kennis op veel terreinen van de theologie, maar voerde er ook gespreken op geloofsniveau wanneer onderwerpen door de groep verkend werden. Rien wist zich vrijzinnig protestant, wat voor hem inhield dat hij met grote openheid en eenvoud zich kon buigen voor de grootheid van God terwijl hij tegelijk met zijn verstand het hele terrein van het onderwerp verkende. Zijn vrijzinnigheid hield immers in dat je niet geloofde wat je voorgeschreven werd door synodes of andere organisaties. Je geloofde dat waar je achter stond en Rien was een 'rechtschapen en vroom' mens, om de Bijbelse termen te gebruiken.

Met Vera woonde hij in die tijd in de Merenwijk en zij waren nauw verbonden met velen. Vera's ziekte en haar afnemende krachten maakten het uiteindelijk noodzakelijk dat zij verhuisden naar een woning met minder trappen en met meer faciliteiten,- dat werd Schouwenhove. Maar ondanks die verandering werd Rien nog regelmatig gezien bij de Albert Hein en bij Neuteboom.

Zoals Rien zich verbonden voelde met de oecumenische geloofsgemeenschap en de wijk, zo verbonden voelde hij zich op een ander niveau met de Leidse Theologische Faculteit en met vele vakgenoten Nieuwe Testament in binnen- en buitenland. Tot ver in zijn emeritaat was hij met hart en ziel bezig in zijn vak, maakte hij publicaties af en hield hij onderzoeken bij. Hij was een wetenschapper met een grote discipline in zijn manier van werken. Dat kon zich heel praktisch uiten doordat hij een grote regelmaat aanbracht in zijn indeling van zijn werkuren - tot tien uur 's avonds studeren, daarna televisie kijken-, maar het uitte zich ook in de manier waarop hij zijn studenten leerde hoe je op de juiste manier omgaat met de tekst en geschiedenis van het Nieuwe Testament en daaraan verwante vroeg-christelijke geschriften. Nauw verbonden voelde hij zich ook met de kerken die hij verhoudingsgewijs heel kort heeft gediend. Hij had respect voor predikanten die midden in de gemeenten bezig waren met geloof, mens en Bijbel, juist omdat hij zichzelf in de wetenschappelijke wereld meer op zijn plaats wist. Hij was een man van kennis: over welk onderwerp dan ook. Zijn kleinzoon Matthijs vertelde tijdens het afscheid van Rien hoe zijn opa zich in welk onderwerp dan ook verdiepte waar zijn kleinkinderen mee aankwamen.

Binnen de kortste keren kon hij er dan ook nog college over geven. Dat gaf zijn hang naar kennis weer, maar ook zijn oprechte interesse voor de mensen met wie hij zich verbonden voelde. Niet alleen Vera had aandacht voor de mensen met wie ze in aanraking kwam, ook Rien kende een grote betrokkenheid met zijn studenten, met de mensen van de Regenboog, met zijn vele vrienden en kennissen op zijn eigen vakgebied. Maar ondanks deze brede blik naar werk en mensen lag de kern van zijn leven thuis. Niet alleen in zijn werkkamer, maar ook de drie kinderen die Vera en hij kregen. Hij verheugde zich erover hoe zij hun eigen leven opbouwden. De grote familie die bestond uit de eigen broers en zusters voor zover die nog leefden, de kinderen, de kleinkinderen en de achterkleinkinderen waren tot het laatst toe de verbinding met het leven dat zich langzamerhand aan Riens eigen krachten onttrok. Hun wel en wee hielden hem uiteindelijk meer bezig dan het werk waaraan hij zijn leven gewijd had. En hij verheugde zich over hun nabijheid, belangstelling en zorg. Net zozeer als hij allen erkentelijk was die een handje hielpen om hem zoveel mogelijk zijn leven te laten leiden, ook na Vera's overlijden. Haar dood was een enorm gemis voor hem, ook al probeerde hij te aanvaarden dat het leven zo ging.

De grote belangstelling bij zijn afscheid van mensen uit alle perioden uit zijn leven, van oudstudenten en collega's tot leden van onze geloofsgemeenschap, gaven aan hoeveel verbondenheid er van Rien en van Rien en Vera samen was uitgegaan. En ook hier stonden centraal de kinderen en kleinkinderen die bij hem hoorden. Een gewaardeerd lid van onze geloofsgemeenschap is ons ontvallen. Een gerespecteerd mens die met ons verbonden was.

Ds. Inge Smidt

Uit de AKM.....

De laatste AKM-vergadering van 2016 vond plaats op donderdag 15 december. Het eerste deel was een gezamenlijke vergadering

met de Wijkkerkenraad. Hierin werd gesproken over 2 aanvragen aan de Algemene Kerkenraad. De eerste betrof in het kader van het Vitaliseringsfonds het project "Kijken met andere ogen". Het doel van het project is de maatschappelijke rol van de kerk in haar directe leefomgeving te versterken. Er zal gezocht worden naar passende vormen van kerkelijke presentie in de toekomst, de Merenwijk dient daarbij als pilot voor de andere wijkgemeenten. Thema's zijn: ouderen, tweedeling en integratie, en spiritualiteit. Kort daarna kwam het heugelijke bericht van de Algemene Kerkenraad, dat het project voor 2 jaar is goedgekeurd. Een benoemingscommissie gaat op zoek naar een onderzoeker / kerkelijk werker, die als "pionier" het project gaat uitvoeren.

Een tweede aanvraag betrof in het kader van overgangsregeling de vervanging van Peet Valstar. Ook deze aanvraag is intussen goedgekeurd, zodat op korte termijn een opvolger gezocht kan worden. Tenslotte is ook de aanvraag voor het Allerzielenproject in 2017 gehonoreerd.

Clusters

De AKM heeft haar waardering uitgesproken voor de nieuwe website van de Regenboog, die up to date is. Het cluster Leren heeft 2 bijeenkomsten georganiseerd, waarbij als belangrijkste probleem de geringe interesse voor de basiscatechese is signaleerd. Naast het bestaande aanbod binnen dit cluster zal ds. Hans Snoek in het voorjaar van 2017 een leerhuis aanbieden. Ds. Hans Snoek zal in 2017 als vaste gastvoorganger voor het eerst op zondag 5 februari voorgaan. Binnen het cluster Omzien naar Elkaar is vanuit het Milieufonds een bedrag voor meubels en stoelen voor het project van Astrid Delleman in Nicaragua toegekend. Binnen het cluster Vieren is gesproken over de viering van 15 januari in het teken van de Groene Kerk, de te verwachten nieuwe doopschaal en de vleugel van de organist.

Organisatie

Om de financiële tekorten te reduceren zijn alle niet-betalende ontvangers van het Bulletin aangeschreven; als gevolg hiervan kunnen de portokosten drastisch verlaagd worden. De organisatie en de inhoud van de avond van 7 februari zijn besproken, wanneer bisschop Van den Hende de Regenboog bezoekt. Het RK Vicariaat neemt de organisatie voor deze avond op zich. Het collecterooster van 2017 is goedgekeurd.

Na de vergadering werd een kerstverhaal voorgelezen, en een glas Glühwein gedronken!

In 2017 zal de Regenboog weer bruisen van de activiteiten, die de vitaliteit van onze oecumenische geloofsgemeenschap zullen versterken.

Ofschoon bij het lezen van dit artikel het jaar 2017 al weer een maand gevorderd is, wens ik u namens de AKM een gelukkig, gezegend en zalig Nieuwjaar toe!

Piet Pouw, voorzitter

De AKM en de centen

Vorig jaar trokken de vieringen van onze geloofsgemeenschap 6400 bezoekers, meer dan de 6050 bezoekers in 2015. Dit resultaat is grotendeels toe te schrijven aan de opvoering van de Misa Criolla in de viering van 29 mei met 280 bezoekers, zonder zo'n tegenhanger in 2015. Maar de trend van dalend kerkbezoek heeft zich vorig jaar in elk geval niet voortgezet in de Regenboog, en dat is een mooi resultaat. Het grotere kerkbezoek in 2016 heeft ook geleid tot hogere collecteopbrengsten. De opbrengst in het eerste collectemandje bedroeg in 2016 8420 euro. Dat bedrag is bestemd voor onze geloofsgemeenschap. In 2015 ging het om 7300 euro.

De opbrengst van het tweede collectemandje was in 2016 7405 euro. Het bedrag is bestemd voor specifieke bestemmingen buiten de Regenboog. Voor de keuze van de bestemmingen maken we gebruik van de jaarlijkse collecteschema's van de Protestantse Kerk Nederland, de Protestantse Gemeente Leiden en van de Rooms-Katholieke kerk in Nederland. De opbrengst in 2015 was met 7075 euro eveneens lager dan vorig jaar.

De kindernevendienst sprokkelt elke week een paar euro bij elkaar. Maar gezien over het hele jaar gaat het toch over 350 euro.

December 2016 begon met een druk bezochte viering, grotendeels als gevolg van twee dopen. Aan de kerstsamenzang met het Regenboogkoor op 18 december deden 130 mensen mee, en de deurcollecte bracht 320 euro op, die besteed wordt aan het koor. Kerstavond was de kerk goed gevuld met 160 deelnemers aan het kinderkerstfeest en 210 bezoekers aan de avondviering met navenant hoge collecte opbrengsten. Daarna pieterde het bezoek wat uit.

Datum viering	Aantal bezoekers	Eerste mandje: Regenboog	Kinder- nevendienst	Tweede mandje: Specifieke bestemmingen	
				Euro	Bestemming
Heel 2016	6400	8420	350	7405	
4 dec met doop	180	245	10	135	PKN Landelijk pastoraat
11 dec Viering	95	135	5	130	Diaconie
18 dec Viering	105	95	0	135	PGL Kosten predikantsplaatsen
18 dec Kerstsamenzang	130	320			
24 dec Kinderkerstfeest	160			235	Kinderen in de knel
24 dec Kerstavond	210	390		365	RK Vicariaat
25 dec Kerst	110	135	10	165	Bakkerij Zomerbonnenactie 2017
31 dec Oudjaar	55	80			
1 jan Viering	55	75	0	70	PGL Onderhoud gebouwen
8 jan Viering	120	145	5	125	RK Vicariaat

Bert Minne, penningmeester AKM

'Van Conflict naar Gemeenschap'

Dit is de titel van een document dat geschreven is door de Lutherse wereldfederatie en de Pauselijke Raad voor de eenheid. Dit in het kader van 500 jaar reformatie.

Op dinsdag 7 februari komt Mgr. dr. J.H.J. van den Hende, bisschop van Rotterdam naar de Regenboog om te spreken over dit document. Dit is bijzonder te noemen omdat de bisschop met zijn komst duidelijk wil maken dat hij de

Regenboog een warm hart toe draagt. Hij wil er alles aan doen wat in zijn vermogen ligt om de mensen van onze geloofsgemeenschap te stimuleren op de weg die we gaan. De avond wordt geopend met het samen bidden van de Vespers. Daarna zal de bisschop een inleiding verzorgen waar Barbara Heckel, kerkelijk werker in de Evangelisch-Lutherse Gemeente in Leiden op zal reageren. Daarna is er ruimte voor een gesprek over dit onderwerp met de bisschop en Barbara Heckel.

Ieder die dit document alvast wil lezen kan het downloaden via de website van de katholieke vereniging voor oecumene www.oecumene.nl (via publicaties overig).

Programmaoverzicht:
Aanvang Vespers 19.15 uur in de kerkzaal.
Lezing en gesprek vanaf 20.00 uur in de ontmoetingsruimte. (tot uiterlijk 22.00 uur)
Iedereen is van harte welkom.

Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Bijeenkomsten jongerengroepen

De VIP's ontmoeten elkaar op 30 januari bij één van hen thuis. Ben je geïnteresseerd in hun samenkomsten, neem dan contact op met ds. Inge Smidt.

De jongvolwassenen komen op 20 februari weer bij elkaar in de pastoreskamer. Zij verdiepen zich verder in de eerste hoofdstukken van het evangelie naar Lucas. Ze beginnen om 20.00u. Vind je het leuk om mee te doen: informatie bij Wander Gubler. (wander_gubler@hotmail.com).

Beide groepen vinden het altijd leuk als er mensen geïnteresseerd zijn, dus weet je van harte welkom.

Inge Smidt, pred. (ds.smidt@gmail.com).

Film in de Regenboog

We staan alweer voor de vierde film van het seizoen. Deze keer is het thema: staan wij voor eerlijkheid en recht?

Aanvang: 19.30 uur. Kosten: € 5,00
Leiding en nagesprek: Ronald da Costa
Donderdag 2 februari

The Lesson (Bulg. 2014, regie: Kristina Grozeva en Petar Valchanov)

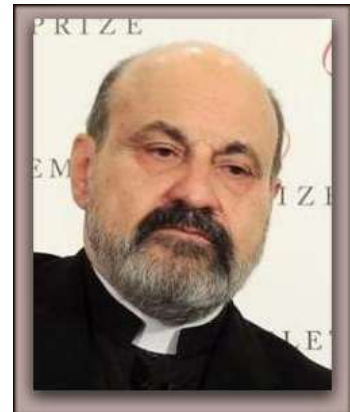
Nadezhda werkt als Engelse lerares in een kleine Bulgaarse stad. Haar man en dochtertje zijn financieel van haar afhankelijk. Wanneer hij het geld voor de hypotheek van hun huis besteedt aan de reparatie van hun oude kampeerbus, dreigt de bank beslag te leggen op hun huis. Ook verdwijnt er op een dag geld uit een portemonnee in de klas. Toch blijft Nadezhda varen op haar morele kompas.

In het sterke wij-zij denken is deze film een welkome ontzuivering: het zijn net mensen, daar in Bulgarije. En ja, ontzuiveren is een

van de taken van kwaliteitscinema. We zien dat allerlei andere culturen ook bestaan uit mensen van vlees en bloed, hun eigen creatieve aanpassing op hun problemen hebben en dat onze westerse bril lang niet altijd toereikend is en in de meeste gevallen zelfs gekleurd. Zo biedt 'The Lesson', ondanks enkele afgedwaalde momenten, een akelig realistisch beeld van het nieuwe Europa .In een genadeloze, cynische maatschappij waar compassie is verdwenen maakt deze film een diepe indruk.

Leesgroep Tomas Halik

Maandag 6/2 en maandag 6/3 lezen we verder in het boek 'De nacht van de biechtvader'. Op 6 februari bespreken we hoofdstuk 9 en 10; op 6 maart behandelen we hoofdstuk 11 en 12.

Als u bij de groep wilt aanschuiven, dan graag opgave in verband met ruimte en stoelen. We komen samen in de Regenboog, in het Stiltecentrum, om 20.00u
Verdere avonden: ma 27/3 en ma 22/5.
(ds.smidt@gmail.com)

Bijbel en Beeld

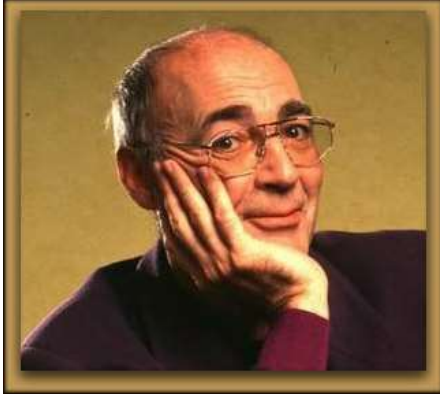
Maandag 13 februari is de volgende bijeenkomst van 'Bijbel en beeld'. Het thema deze keer is: *Inspiratie vinden*. Aan de hand van schilderijen kijken we naar beelden rond het thema van de Heilige Geest, van Adem, van Inspiratie.

Op **dinsdag 7 maart** is het thema: *Stilte zoeken, basis vinden*, over het tegenkomen van God, het tegenkomen van jezelf en het zoeken van rust voor een onrustig hart. Opnieuw met –vaak onbekende- beelden uit de hele geschiedenis van de christelijke kunst.

De avonden staan allemaal op zich, het is goed mogelijk om er af en toe één te missen. 20.00u Stiltecentrum. overige avonden: di 4/4, di 16/5
(ds.smidt@gmail.com).

Poëziemiddag: Puur natuur

De poëziemiddag van 11 januari kon helaas niet doorgaan. Daarom is het programma verschoven naar de eerstvolgende bijeenkomst op woensdag 8 maart.

“Vroeger hield ik alleen van je ogen, nu ook van de kraaienpootjes ernaast”.
Woorden van de Vlaamse dichter Herman de Coninck die zovelen inspireerde met zijn lichtvoetige verzen. Van hem is ook de uitspraak: “poëzie is een ruitenwissertje tegen tranen”. Wij horen over zijn leven en lezen zijn verzen. Ook door hem bewonderde dichters als Miriam Vanhee en Jo Govaerts komen aan bod. En als er tijd is horen wij Jean Declair teksten lezen van Paul van Ostaijen.
Datum en tijd: woensdagmiddag 8 maart 14.00 tot 15.30 uur
Kosten € 5,00
leiding: Ronald da Costa
graag opgeven bij Anja Rijken, tel. 071 5216606

Bezoek andere kerken

In de visie en de fingerprint van onze geloofsgemeenschap staat dat wij een open kerk zijn. Dat brengt de werkgroep Wijkcontacten jaarlijks in praktijk door op bezoek te gaan bij andere gemeenschappen van spirituele aard. Het is altijd een bont gezelschap dat op de tweede zondag in maart op pad gaat. Vorig jaar werden we als organisatoren door een van de deelnemers geattendeerd op het Apostolische Genootschap in Leiden-zuidwest, waar hij binnen een ander kader kennis mee had gemaakt. Ton raadde ons aan daar eens heen te gaan. Dat is precies wat we gaan doen op 12 maart 2017. We starten de dag met het bijwonen van de viering om 9:30 uur. Na de viering hebben we een ontmoeting met leden uit de geloofsgemeenschap en met de voorgangers. Uit ervaring weet ik dat dit soort ontmoetingen altijd zeer verhelderend en

inspirerend zijn. Als we Zuidwest verlaten verzamelen we ons in De La Soul (bij Morspoort) om daar samen en op eigen rekening de lunch te gebruiken. Na de lunch neem ik u graag mee op een rondwandeling door de binnenstad met als thema: “Langs heilige huisjes”. Wist u dat: voor de reformatie zich binnen de muren van Leiden wel 20 kloosters bevonden; de Leidse sleuteltjes alles met de kerk te maken hebben; de Lutherse kerk schuilkerken is? Dit en meer laat ik u graag zien en beleven.

Geef u tijdig op want aan de grootte van de groep is een maximum verbonden.
Opgave bij Edo Elstak (voor 5 maart 2017)

Kom aan Tafel! Herhaalde oproep

In het vorige Bulletin heeft u kunnen lezen dat we weer van harte willen werken aan de voorbereiding van de kinderen t.a.v. Kom aan Tafel.

Op zondag 21 mei 2017 zullen de kinderen na een uitgebreide voorbereiding in een feestelijke viering uitgenodigd worden om deel te nemen aan de Maaltijd van de Heer. De voorbereiding hierop begint met een ouderavond op maandag 20 maart om 20.00 uur. Op deze avond zal de voorbereiding en de stappen daarin, worden toegelicht maar ook inhoudelijk worden bekeken. De kinderen komen voor het eerst bij elkaar op dinsdag 21 maart. Alle bijeenkomsten vinden plaats in de Regenboog.
U kunt uw kind opgeven bij Maja v. Spaandonk (majavanspaandonk@gmail.com).
Dit kunt u doen tot uiterlijk **15 maart 2017**.

Ds. Inge Smidt
Pastor Marianne Hoogervorst
Maja v. Spaandonk

Aanbod Stanislasteam Ignatiaanse Spiritualiteit

Gebedspelgrimage in de 40-dagentijd Begeleid bidden met de bijbel

Voor mensen die naar geloofsverdieping zoeken is er een online-retraite die elke dag een tekst met toelichting biedt (www.ignatiaansbidden.org).

De deelnemers mediteren dagelijks (± 0,5 uur) over deze Bijbeltekst. Nieuw is dat er daarnaast een mogelijkheid bestaat om bij deze online-retraite een wekelijks, individueel gesprek te hebben met een begeleider over wat dit met je doet.

De persoonlijke begeleider wordt u toegewezen nadat u zich heeft aangemeld met uw woonadres en tel. nummer. Daarnaast geeft u aan op welk dagdeel het gesprek voor u het beste uitkomt. Op die manier kan er zo gericht mogelijk een contact ontstaan tussen u en de begeleider. Het kennismakingsgesprek zal plaats vinden in de week van 27 februari. In de vijf volgende weken vinden dus de persoonlijke gesprekken plaats van ongeveer een half uur. In de week na Pasen (week van 17 april) worden de gesprekken afgerond.

Data:
Start in de week van 27 februari 2017
Afronding in de week van 17 april 2017

Plaats:
Soms het Stanislashuis, Westplantsoen 73, 2613 GK Delft.
Dikwijls op het privéadres van een begeleider. Zo mogelijk dicht bij u in de buurt.

Begeleiding:
Leden van het Stanislasteam

Voorwaarden tot deelname:

1. Het verlangen om kennis te maken met een vorm van bidden aan de hand van de H.Schrift. Hierbij is voorkennis van de bijbel niet noodzakelijk. Wel is het belangrijk om thuis een bijbel ter beschikking te hebben.
2. Verder kan deze gebedspelgrimage pas slagen als de deelnemer zich zeven keer op een van te voren afgesproken dagdeel vrij kan maken voor een bezoek aan de begeleider en dagelijks een half uur vrij kan maken om te bidden. Wanneer dat onmogelijk is, wordt deelname aan de gebedspelgrimage afgeraden.

Plaats: Privéadres van de begeleider of Stanislashuis, Westplantsoen 73, Delft (voor mensen van de Regenboog is het kerkgebouw een optie)

Begeleiding: Leden van het Stanislasteam
Opgave: Marianne Hoogervorst;
pastor.regenboog@gmail.com of schriftelijk:
Stanislasteam, Westplantsoen 73, 2613 GK Delft.

Muziek in de veertigdagentijd

Inleider: Jan Christiaens

Jan Christiaens is musicoloog en stafmedewerker bij het Bisdom Gent (België). Hij leidt ons binnen in het mysterie van Christus' lijden via passiemuziek van oude (J.S. Bach) en nieuwe meesters (O. Messiaen, E. Esenvalds, A. Pärt).

Datum/tijd: op donderdagavond 23 en 30 maart 2017, van 19.30–21.30 uur.

Locatie: kapel Stanislashuis, Westplantsoen 73, 2613 GK Delft.

Aanmelding: Dries van den Akker sj, tel. 06-48634693;
email: dries.vd.akker@jezuieten.org.

Werkgroep Diaconie in actie ten bate van het werk van Reina Wessels-ten Bruggenkate

Na de viering van zondag 19 februari a.s. organiseert de werkgroep Diaconie samen met Reina Wessels – ten Bruggenkate een gezellige z.g. “FAIR”, om zodoende een leuk bedrag bij elkaar te krijgen voor de zo hard nodige z.g. moeder-kind-bedden in het revalidatieziekenhuis van Ragama in Sri Lanka.

Er is dan een uitgebreide “kraam”met

allerhande leuke, bijzondere en mooie artikelen, die Reina van haar diverse reizen naar Azië speciaal met het oog op dit soort acties heeft meegenomen.

Aantrekkelijke kleine en grote dingen voor een aantrekkelijke prijs en geschikt als kadootje of voor eigen gebruik, denk b.v. aan een mooie shawl, of b.v. een leuk handgemaakte portemonnee etc.

Daarnaast zullen er ook mooie kaarsen te koop zijn en verder ook niet te vergeten het lekkers bij de koffie van onze eigen huisbakker Christiaan de Witt.

Dit alles ten bate van het hierboven genoemde zo belangrijke project in Sri Lanka.

Met het oog op deze actie stuurde Reina ons een tekst en foto's, die ik hieronder volledigheidshalve onverkort vermeld.

Stichting SVHO-support is sinds 1994 een kleine hulporganisatie die projecten in Sri Lanka ondersteunt. Sinds de oprichting is Reina Wessels – ten Bruggenkate secretaris van deze organisatie en zij bezoekt vrijwel elk jaar de tehuizen en de andere projecten in Sri Lanka. In totaal zijn er al meer dan vijftig projecten gesponsord.

In de loop der jaren heeft de oecumenische geloofsgemeenschap in de Merenwijk financieel bijgedragen aan behoorlijk wat projecten. Het gaat altijd om de meest kwetsbare groepen in de samenleving: verwaarloosde kinderen, weeskinderen, gehandicapten, kinderen uit de armste gezinnen, meisjes die in de problemen zijn geraakt en ongetrouwde moeders met hun baby's.

Vorig jaar maakte SVHO speciaal voor de mensen uit de Regenboog een powerpoint presentatie. Daarin is te zien welke projecten door hen zijn bekostigd. Op de website: www.svho-support.nl is deze presentatie nog steeds te zien onder het kopje 'Laatste

nieuws'. We zijn op het ogenblik aan het sparen voor de aanschaf van een paar moeder-kind-bedden, die gevraagd worden door het revalidatieziekenhuis in Ragama.

In dat ziekenhuis worden kinderen met hersenbeschadigingen behandeld. Voor het welzijn van het kind is het heerlijk als de moeder dicht bij haar zojuist geopereerde kind kan zijn en ook 's nachts bij het kind kan slapen.

Vorig jaar hebben we al drie van die bedden geschonken, maar er zijn er nog meer nodig.

U begrijpt dat de werkgroep DIACONIE u van harte uitnodigt om op 19 februari naar de Regenboog te komen, te genieten van deze gezellige happening en vooral ook om wat leuks te kopen.

Alleen als wij allemaal meedoen kan deze actie slagen en kunnen wij Reina en haar stichting weer blij maken met onze bijdrage. **DAAROM BIJ DEZE VAN HARTE AANBEVOLEN.**

Namens de werkgroep Diaconie: Ines Voets

Verrassing.....

En wat een fijne verrassing, de mail van de penningmeester van de Regenboog dat het milieufonds een bedrag had toegekend aan ons project. Om tafels en stoelen te kunnen kopen voor de nieuwe integranten die we in januari gaan hebben in onze activiteitenclub.

Terugblik

In de laatste vergadering van het jaar hebben we met het bestuur onze activiteiten van 2016 geëvalueerd. Als we de belangrijkste mijlpalen op een rijtje zetten, die we behaald hebben dit jaar, dan zijn dat er veel: verleden jaar om deze tijd waren we officieel nog niet een legaal gevormde organisatie; alles wat we wilden was nog een 'droom'.

En inmiddels zijn we onze droom aan het realiseren d.m.v. de activiteitenclub waar

7 integranten in de middag komen, de casa hogar waar we nu drie mensen met een intellectuele beperking een huis bieden en de activiteiten in de wijk/stad om onze organisatie onder de aandacht te brengen, waardoor we een steentje bijdragen aan bewustwording en begrip voor de talenten van onze doelgroep. Daarnaast hebben we gewerkt aan het uitbreiden van ons netwerk met 1) organisaties en 2) persoonlijke contacten: er is een groep van momenteel zo'n 20 ouders en meters die met een bepaalde regelmaat een klein geldbedrag of etenswaren geven; hebben we een internationaal netwerk om ons heen van vrienden en nieuwe vrienden die ons helpen met contacten of donaties in Nederland, Engeland, Duitsland, Chili, VS, Ecuador en Nicaragua!

Dus zeker meer dan 100 mensen zijn in meer of mindere mate bij ons werk betrokken!

Activiteitenclub

De tafels en stoelen zijn nodig omdat we de activiteitenclub uit willen breiden met meer deelnemers, nu ook in de morgen uren. We zijn in mei geleidelijk aan begonnen met het starten van de club. Inmiddels hebben we wat ervaring opgedaan waardoor we voelen dat we onze plannen uit breiden. Zeker ook omdat er voor mensen met een intellectuele beperking in Juigalpa niets te doen is! Er worden door niemand activiteiten voor hen aangeboden! En ouders kunnen door hun werk weinig tijd aan hun afhankelijke kinderen besteden.

Omdat iedere deelnemer zijn rust nodig heeft hebben we er voor gekozen dat elke

deelnemer zijn eigen tafel en stoel heeft (zie foto). Als er toch bepaalde momenten zijn dat men gezamenlijk iets willen doen, schuift men de tafels naar elkaar toe. En

dan alleen van die deelnemers die dat kunnen waarderen.

Bovendien kunnen we de tafeltjes zo in de ruimte plaatsen dat we ook daarbij rekening kunnen houden met wat elke deelnemer nodig heeft: meer rust, minder afleiding enz.

We laten de tafels en stoelen maken door een timmerman. Momenteel hebben we al 6 tafels en stoelen voor de huidige deelnemers. Dat

betekent dus 6 tafels en stoelen erbij. In Nicaragua laat je nog veel bij de timmerman maken. Er zijn geen winkels waar je dit formaat

tafel en stoel kunt kopen. De prijs per tafeltje is \$ 30,- en voor de stoel \$ 28,- US; dus totaal \$ 58,- x 6 = \$ 348 US. Halverwege het jaar willen we dan uitbreiden naar 18 deelnemers

en aan het eind van 2017 naar 24. Ook die hebben tafels en stoelen nodig.

Als we met meer deelnemers werken, blijven we in kleine groepen werken, om zo meer af te

kunnen stemmen op de interesse van de deelnemers. En we zullen ook ons activiteitenplan daarop afstemmen. Wij gaan uit van kleine stapjes per keer, omdat we al doende leren. Maar ook omdat het tijd kost deelnemers te leren kennen die zonder diagnose binnen komen, en die wij in het dagelijkse doen moeten leren kennen.

2017

Er liggen in 2017 zeker weer heel wat uitdagingen. Consolideren wat we dit jaar op de rails hebben gezet. En uitbreiden, om ons werk aan meer mensen met een intellectuele beperking ten goede te laten komen. Samen kunnen we een verschil maken! Dat is gebleken. Mogen we blijven rekenen op uw gebed, morele en financiële ondersteuning?

Astrid Delleman

Wereldgebedsdag, vrijdag 3 maart 2017

Om 20.00 uur in de Vredeskerk, Van Vollenhovenkade 24, Leiden

Eerlijk? Wat is eerlijk?

Deze vraag houdt ons bezig als we vinden dat ons onrecht werd aangedaan. "Wat is eerlijk?" vragen ons jonge en oudere Filipijnse vrouwen die in een groep uit verschillende kerken een gebedsviering ontwierpen, voor ons en de hele wereld. Want in ongeveer 100 landen rondom de wereldbol buigen zich op deze eerste vrijdag in maart vrouwen en mannen biddend over dit onderwerp: Doet de landeigenaar uit het Matteüs-evangelie, 20,1-16, zijn arbeiders recht, als hij besluit om allen hetzelfde loon te betalen, ondanks de uren die ze hebben gewerkt? Is het eerlijk dat in de Filipijnen een paar grote landeigenaren het meeste land bezitten en de vele kleine boeren elk maar een heel klein stukje grond? Is sociale ongelijkheid op zich al oneerlijk? Je moet weten, dat er in de Filipijnen weinige superrijke mensen thuis zijn én heel veel arme. Maar wordt niet ook in ons land de kloof tussen rijk en arm groter? De gelijkenis uit Matteüs 20 gaat over het koninkrijk van God. Zegt die daarbuiten ook iets erover, hoe we op aarde met geld en welstand omgaan? Kunnen we de wijnboer uit het gelijkenis dus gewoon nadoen, of spreekt de bijbel hier van een andere dimensie?

U bent van harte uitgenodigd over deze vragen na te denken tijdens de wereldgebedsdagviering. We maken daarbij gebruik van de liturgie uit de Filipijnen en vullen deze creatief aan met foto's, muziek en gesprek. Als u deze bijzondere viering mee wilt voorbereiden, kunt u contact opnemen met

Jacintha Groen: tel. 06 1098 36 86, mail: jacinthagroen@live.com
of Barbara Heubeck, 071-5223403
heubeck@hetnet.nl.
Voor meer informatie
www.wereldgebedsdag.nl of
<http://www.worlddayofprayer.net>.

Is ons orgel vals gestemd?

Ja, dat was een verrassende aankondiging, u las in de vorige bijdrage als slotzin dat in ons orgel pijpen met opzet vals zijn gestemd. Ik zal in deze bijdrage uitleggen waarom orgels vals kunnen klinken. Men hoort wel eens dat de organist(e) vals speelt, maar dat is niet zo. Het is dan moderne muziek (ook wel 'atonaal' genoemd) of de muziek staat ondersteboven op de lessenaar. Bij sommige componisten hoor je het verschil overigens niet, maar dat terzijde....

Zonder gekheid, een orgel is vatbaar voor stemmingswisselingen. De temperatuur en luchtvochtigheid in een kerkgebouw hebben invloed op de stemming. Teveel variatie leidt ertoe dat pijpen ontstemd raken. De organist(e) dan ook, want die rekent altijd op een mooi klinkend instrument. Enkele pijpjes stemmen lukt wel (zie ook een van mijn vorige bijdragen), maar complete registers (56 pijpen per register), dat is toch echt werk voor een orgelbouwer. Over het algemeen houdt ons orgel zich tamelijk goed en dat is prettig.

Een orgel kan ook vals worden als er te weinig winddruk is. De orgelpijpen worden 'gevoed' met lucht. Die lucht wordt via een windmotor het orgel ingeblazen. Dat gaat via een balg en luchtkanalen tot aan de onderkant van elke pijp. Door diverse oorzaken (kiertjes, gaatjes, scheurtjes e.d. die na vele jaren kunnen ontstaan) lekt er onderweg lucht weg. Als je dan veel tonen tegelijk aanslaat (meestal bij een groots slotakkoord), dan vragen de pijpen veel wind, doch is er door het weglekken te weinig lucht beschikbaar. Daardoor klinken de pijpen niet op de bedoelde toonhoogte, doch een fractie lager. Hoe langer je het akkoord aanhoudt, des te lager gaat het orgel klinken. Het orgel is dan 'windziek' en klinkt dan vals. Gelukkig hebben wij dat in de Regenboog niet.

Ook de bespeler kan een oorzaak zijn. Door het uittrekken van een registerknop wordt in het orgel een houten lat onder de pijpen weggeschoven. Daardoor komt lucht bijna in de pijp, alleen nog tegengehouden door een klein klepje dat wordt bediend door de

bijbehorende toets. Als je de registerknop net niet helemaal uittrekt, dan komt na het indrukken van de toets te weinig lucht in de pijp, met een valse toon als gevolg. Kwestie van gauw de juiste registerknop verder uittrekken en het probleem is verholpen.

Dan zijn er nog twee situaties waarbij met opzet iets aan de toonhoogte is gedaan. Ten eerste, elk orgel staat in een bepaalde stemming. De meeste orgels (waaronder het onze) en de meeste andere toetsinstrumenten staan in de 'gelijkzwevende stemming'. Elke toonladder wordt dan gelijkmatig verdeeld over de beschikbare toetsen. Op deze wijze is de toonsafstand tussen elke toets gelijk en kan elke musicus in elke willekeurige toonsoort spelen. Alles klinkt even goed (uiteraard afhankelijk van de kundigheid van de bespeler).

De eerste orgels in Nederland (zoals bijvoorbeeld het huidige Van Hagerbeer-orgel in de Leidse Pieterskerk) staan echter in de zogenoemde 'middentoonstemming'. Daarbij zijn de onderlinge toonsafstanden met opzet een fractie veranderd. Daardoor klinken bepaalde toonsoorten veel zuiverder, hetgeen zondermeer een bijzondere ervaring is. De keerzijde is dat een aantal andere toonsoorten daardoor echt vals klinken. Componisten uit die tijd zoals Sweelinck hebben muziek gecomponeerd op basis van zo'n stemming. Op zo'n orgel klinkt dat heel fraai, op een orgel met de 'gelijkzwevende stemming' klinkt het eigenlijk veel saai. De afgelopen eeuwen zijn er nog vele andere stemmingen ontwikkeld tussen de middentoonstemming en gelijkzwevende stemming in. De meeste Leidse binnenstadsorgels hebben ook alle een eigen bijzondere stemming

Maar dan nu ons orgel, welke onder de tweede situatie valt. Op het moment dat u de zacht zwevende en strijkende klankcombinatie hoort, hoort u namelijk met opzet vals gestemde pijpen. Dat is nodig om nu juist dat zwevende karakter te krijgen. U hoort de *Violo d'Amore 8'* in combinatie met de *Voix Celestes 8'*. De *Violo d'Amore* is geheel in lijn met de andere registers gestemd. De *Voix Celestes* heeft dezelfde klankkleur als de *Violo d'Amore*, maar elke pijp ervan is bewust een fractie hoger gestemd ten opzichte van de *Violo d'Amore*. Dat creëert het zwevende geluid, hetgeen fraai klinkt. De *Voix Celestes* is alleen goed bruikbaar in combinatie met de *Violo d'Amore*. Dat verklaart ook dat als je de registerknop ervan uittrekt, automatisch de registerknop van de *Violo d'Amore* ook mee wordt getrokken. In alle andere gevallen gebruik je het register feitelijk niet (dat is een schrale troost wellicht voor de kerkgangers die het orgel als luid ervaren.... ik speel dus nooit helemaal 'vol orgel'....).

Maar in elk geval weet u nu ook dat er zich 44 met opzet vals gestemde pijpen in ons orgel bevinden. Geen 56 pijpen (zie hiervoor)? Nee, bij zwevend gestemde registers wordt het onderste octaaf bestaande uit 12 pijpen normaal gesproken weggelaten. De getallen '44' en '12' laten zich toevalligerwijs combineren: de uitkomst van de som $44 - 12$ is namelijk de titel van de volgende bijdrage.

Frank Resslerer

Het is winter!

Agenda

- Rozenkring: elke derde maandag van de maand van 20.15 tot 22.00 uur.
- Inloop koffieochtend: elke woensdag van 10.00 tot 12.00 uur;
- Repetitie Regenboogkoor: elke woensdag van 20.00 tot 22.00 uur;
- Inzamelen oud papier, metaal, kleding en artikelen Voedselbank: elke eerste donderdag van de maand van 10.00 tot 20.00 uur;
- Meditatie: Elke vrijdag van 09.15 tot 10.00 uur;
- Mothers Prayers: elke eerste vrijdag van de maand van 10.30 tot 12.00 uur;
- Regenboogdis: elke laatste vrijdag van de maand van 18.00 tot 20.00 uur;
- Italiaanse Mis: elke zondag om 12.15 uur;
- Regenboog open: elke werkdag van 10.00 tot 12.00 uur;
- Stiltecentrum open: elke werkdag van 10.00 tot 12.00 uur;

Januari		
Ma 30		VIP's
Februari		
Do 02	19.30 u	Filmavond
Ma 06	19.00 u	Eucharistieviering
	20.00 u	Tomas Halik
Di 07	19.15 u	'Van conflict naar gemeenschap'
Zo 12	11.30-12.30 u	Gesprek op Zondag
Ma 13	20.00 u	Bijbel en Beeld
Zo 19		FAIR
Ma 20	20.00 u	Jongvolwassenen
Ma 27	19.00 u	Eucharistie
Maart		
Ma 06	20.00 u	Tomas Halik
Di 07	20.00 u	Bijbel en Beeld
Wo 08	14.00-15.30 u	Poëziemiddag
Zo 12		Bezoek andere kerken

WINTERKLEURPLAAT

Vieringen van de Oecumenische Geloofsgemeenschap in De Regenboog

Datum	Bijzonderheden	Voorgangers	Inzameling 2^e mandje
29-01		Pw. M. Hoogervorst	RK Vicariaat
05-02		Ds. H. Snoek	Kerk in Actie Werelddiaconaat
06-02	19.00 u Eucharistie	Pst. A. van der Helm	
12-02	Viering van de Maaltijd, Doop, Gesprek op Zondag	Ds. E.S.Smidt	RK Vicariaat Bijzondere noden
19-02	M.m.v. Regenboogkoor, 'Fair' van de werkgroep Diaconie	Pw. M. Hoogervorst	PGL predikanten / kerkelijk werk
26-02		Ds. P. Warmenhoven	Diaconie
27-02	19.00 u Eucharistie	Pst. A. van der Helm	
01-03	19.30 u Aswoensdag, m.m.v. Regenboogkoor	Pw. M. Hoogervorst	
05-03		Pw. M. Hoogervorst	RK Vastenactie 1
12-03	Viering van de Maaltijd	Ds. E.S. Smidt	Kerk in Actie Voorjaarszending

Alle zondagse vieringen beginnen om **10.00 uur**.
Voor de allerkleinsten is er crèche. Voor kinderen van 4-12 jaar is er kindernevendienst.

Wij willen doopouders vragen vroegtijdig contact op te nemen met de voorganger
in verband met een (gezamenlijk) voorbereidingsgesprek.

Neem contact op met Gerben Wessels (tel. 5899680) voor informatie over de jongerenvieringen.